

Kronika 1964

OBSAH

Voľby v roku 1964	2
Priznanie Svidníku charakter mesto	4
10. slávnosti piesní a tancov – jubilejné	4
Zahájenie činnosti múzea vo Svidníku	5
Rast školstva vo Svidníku	5
Oslavy 20. výročia bojov o Duklu	5
Hospodárstvo Štátneho majetku vo Svidníku	6
Zdravotníctvo	6
Úsek matriky	7
Počasie a úroda	7
Kultúrne drobnosti.....	8

Voľby v roku 1964

V nedeľu dňa 14. júna 1964 boli voľby poslancov do Národného zhromaždenia, Slovenskej národnej rady, národných výborov všetkých stupňov a voľby sudcov okresných súdov.

Volebný deň vo Svidníku prebehol v radostnom ovzduší a bol dôstojným zavíšením predvolebného obdobia, ktoré sa vyznačovalo veľkou politickou a pracovnou aktivitou občanov. Takmer úplná účasť voličov na voľbách a jednoznačný súhlas navrhnutými kandidátmi dokázali jednotu nášho ľudu a jeho zomknutosť v Národnom fronte okolo Komunistickej strany Československa.

Do 9:00 hod. odvolili všetci voliči. Vo Svidníku volilo sa v 3 okrskoch: Prvý okrsk volil v budove bývalej národnej školy pri moste, druhý okrsk volil v budove Domu osvetly a tretí okrsk volil v Ústave národného zdravia.

Do miestneho národného výboru sa zvolilo v 31 volebných obvodoch 31 poslancov a to týchto:

1. Adamčíková Mária
2. Andrejková Mária
3. Berežný Juraj
4. Brudňák Jozef, pracovník OZKN
5. Boršč Ján, pracovník OZKN
6. Duleba Andrej, učiteľ ZDŠ
7. MUDr. Gmitterko Vasil', lekár ÚNZ
8. Fedák Ján, pracovník STS
9. Hečko Michal, pracovník OZKN
10. Juhaščík Jozef, pracovník ukr. Múzea
11. Kimák Ján, vedúci Turistu
12. Koval'ová Mária, správkyňa kina Dukla
13. Kostík Jozef, pracovník MNV
14. Krajňaková Anna, pracovníčka KS
15. Inž. Lacko Jozef, riaditeľ ŠL
16. Mikitka Ján, vedúci PU
17. Masica Andrej, učiteľ ZDŠ
18. Nebesňaková Mária, vychovávateľka DD
19. Novotná Anna, MNV
20. Olejár Fedor, vedúci Vkusu
21. Petřík Andrej, vedúci STS
22. Pirník Andrej, MNV
23. Paňko Ján, roľník
24. MUDr. Pribulla Miron, lekár ÚNZ
25. Rico Ján, pracovník STS
26. Šraga Mikuláš, roľník
27. Šalatová Alžbeta
28. Šlepecký Štefan, učiteľ SVŠ
29. Vančík Ján, vedúci predajne Textil

30. Vavrek Ján, riaditeľ ŠM

31. Zbihlej Ján, učiteľ ZDŠ

Do okresného národného výboru za Svidník sa zvolilo 2 poslancov:

1. Vančišin Vasil', vedúci Odboru pre školstvo a kultúru v Bardejove
2. Božíková Anna, pracovníčka OZKN

Do Krajského národného výboru za obvod sa zvolilo Máriu Sabolovú, pracovníčku SM.

Do Slovenskej národnej rady za obvod Svidník sa zvolilo Bilaninovú Annu, pracovníčku OZKN.

Do Národného zhromaždenia za obvod Svidník sa zvolilo Biľáka Vasiľa, tajomníka ÚV KSS v Bratislave.

Sudca z povolania za obvod Svidník bol zvolený Mikuláš Lipnický.

Sudcovia popri zamestnaní za obvod Svidník boli zvolení: Anna Cimborová, pracovníčka ÚNZ, Ján Holodňák, Mária Hakunová, Ján Jurina, pracovník MNV.

Pre voľby do NZ SNR, výborov všetkých stupňov a sudcov, bolo zapísaných 1 363 voličov. Na voľbách sa zúčastnilo 100% voličov. Najstarší voliči vo Svidníku boli: Kurilec Andrej, 85 ročný, Chavková Mária, 85 ročná.

Ustanovujúce prvé zasadnutie novozvoleného MNV vo Svidníku sa konalo 4. júla 1964. Na tomto zasadnutí po zložení sľubu poslancov MNV bola zvolená rada MsNV v tomto zložení:

1. Kostík Jozef, za predsedu MsNV
2. Mikitka Ján, za podpredsedu MsNV
3. Pirník Andrej, za tajomníka MsNV
4. Berežný Juraj, člen rady MsNV
5. Kimák Ján, člen rady MsNV
6. Petřík Andrej, člen rady MsNV
7. Nebesňáková Mária, člen rady MsNV
8. Vančík Ján, člen rady MsNV
9. Juhaščík Jozef, člen rady MsNV
10. Vavrek Ján, člen rady MsNV
11. Zbihlej Ján, člen rady MsNV

Ďalej na zasadnutí boli zvolené komisie:

1. Komisia pre poľnohospodárstvo, preds. inž. Lacko.
2. Komisia pre ochranu verejného poriadku, predseda Petřík Andrej.
3. Komisia pre miestne hospodárstvo, predseda Kimák Ján.
4. Komisia pre školstvo a kultúru, predseda Zbihlej Ján.
5. Komisia finančno-rozpočtová, predseda Juhaščík Jozef.
6. Komisia plánovacia, predseda Berežný Juraj.
7. Komisia sociálneho zabezpečenia, predseda Vančík Ján.
8. Komisia zdravotná, predseda MUDr. Gmitterko Vasil'.

Na zasadnutí bol schválený plán práce MsNV na II. polrok 1964.

Priznanie Svidníku charakter mesto

Rada Východoslovenského krajského národného výboru v Košiciach na svojom zasadnutí dňa 10. júna 1964 svojím uznesením č. 206 priznala obci Svidník charakter mesta s mestským národným výborom. V prípise predsedu Vsl. KNV medzi iným sa píše toto:

„Očakávam od Vás, že po priznaní mestského charakteru budete venovať zvýšenú pozornosť ďalšiemu rozvoju Vášho mesta, jeho vybavenosti a skrášleniu jeho vzhľadu. Využite k tomu v plnej miere tvorivé úsilie pracujúcich k plneniu plánovaných investičných úloh, akcie Z, dobrovoľných občianskych brigád a obdobných podujatí. Komisie Vášho novozvoleného mestského národného výboru, ich aktivity a občianske výbory musia sa plne pričiniť vo svojej organizátorskej, riadiacej i kontrolnej činnosti, aby i Vaše mesto svojím vzhľadom, upravenosťou i čistotou, vybavenosťou služieb a zariadení všetkého druhu dôstojne reprezentovalo náš Východoslovenský kraj. K tomuto Vášmu úsiliu želáme Vám hodne úspechov. Podpísaný Anton Ťažký v. r., predseda Východoslovenského krajského národného výboru.“

10. slávnosti piesní a tancov – jubilejné

Pod obeliskom pamätníka padlých hrdinov za naše oslobodenie v mestečku Svidníku v mesiaci júni usporiadali sa tradičné slávnosti piesní a tancov ukrajinského obyvateľstva v ČSR.

Desiate slávnosti uskutočnili sa v dňoch 27.-28. júna 1964, venované 20. výročiu Slovenského národného povstania, 20. výročiu dukelských bojov a 150. výročiu narodenia národného revolucionára – demokrata T. H. Ševčíka. Na týchto slávnostiach zúčastnil sa člen Predsedníctva ÚV KSČ a predseda NZ Bohumil Lastovička, prvý tajomník ÚV KSS súdruh Vasil' Bil'ak, námestník povereníctva SNR pre školstvo a kultúru súdruh Augustín Michalička, generálny konzul SSSR v Bratislave. I. S. Kuznecov, čelní predstavitelia stranických a štátnych orgánov Východoslovenského kraja ako aj delegácia ukrajinského kultúrneho spolku z Poľska a delegácia Csemadoku.

V priebehu dvoch dní na pódiu svidníckeho amfiteátru predstavilo svoje originálne ľudové umenie 40 najlepších súborov ľudovej umeleckej tvorivosti, medzi nimi aj súbory ľudovej umeleckej tvorivosti bratských národností. V estráde družby dňa 28. júna vystupoval aj z Maďarskej ľudovej republiky, súbor z Poľskej ľudovej republiky a súbor zo Zakarpatskej oblasti USSR.

Aj pri najskromnejšom odhade sa v amfiteátri a priľahlých priestoroch tiesnilo po dva dni najmenej päťdesiat tisíc ľudí.

Pre účastníkov X. slávnosti piesní a tancov vo Svidníku slúžilo 120 stánkov s rôznym bohatým občerstvením.

Svidnícke slávnosti piesní a tancov prinášajú ľuďom radosť a upokojenie. Ľudia prostredníctvom ľudovej piesni si uvedomujú národnú príslušnosť.

Slávnosti piesní a tancov vo Svidníku prerástli rámec miestnych slávností. Na nich sú hrdí nie len Ukrajinci, ale aj iné národnosti našej vlasti, ktorých na slávnostiach očarúva hlboko prenikavý spev a temperamentné tance.

Zahájenie činnosti múzea vo Svidníku

Dňa 27. júna 1964 v prvý deň X. slávnosti piesní a tancov bola zahájená činnosť regionálneho múzea ukrajinskej kultúry premiestneného z Krásneho Brodu.

Múzeum bolo umiestnené v starej adaptovanej budove bývalého okresného úradu na Leninovej ulici. Riaditeľ múzea je Čabiňák Ivan.

Rast školstva vo Svidníku

Tento školský rok 1964/1965 sa započal 1. 9. 1964 na všetkých školách vo Svidníku. Školstvo vo Svidníku každým rokom vzrastá čo do počtu tried a žiakov najmä na ZDŠ a SVŠ. Na ZDŠ v ročníkoch 1.- 9. je 27 tried s celkovým počtom žiakov 1 042, čo oproti minulému roku vzrástlo o 105 žiakov. Na ZDŠ je riaditeľom Michal Maskalík, zástupcovia Juraj Lipčák a Margita Zbihlejová.

SVŠ v tomto roku má 7 tried s počtom 199 žiakov. Mimo toho pri SVŠ večerná škola s 1 triedou, ktorú navštevuje 20 žiakov. Riaditeľa školy SVŠ zatiaľ zastupuje M. Maskalík.

V tomto školskom roku sú vo Svidníku tieto odborné školy: Poľnohospodárske odborné učilište a Odevné odborné učilište pri OZKN.

Oslavy 20. výročia bojov o Duklu

Dňa 4. októbra 1964 v nedeľu konala sa veľkolepá manifestácia družby pri pamätníku dukelských hrdinov na Dukle a vo Svidníku. Na týchto oslavách zúčastnila sa delegácia ÚV KSC, Národného zhromaždenia, UV národného frontu, vlády, ÚV KSS, SNR vedená predsedom NZ súdruhom Bohumilom Lastovičkom, delegácia Sovietskej armády na čele s ministrom obrany Sovietskeho zväzu maršalom R. J. Malinovským, delegácia poľskej ľudovej armády, vojenský pridelenci štátov Varšavskej zmluvy akreditovaní v Prahe, zástupcovia nášho kraja a okresov, ako i delegácie pracujúcich zo všetkých krajov republiky a zástupcovia československých ozbrojených síl.

Už v sobotu prichádzali do mestečka Svidníka prvé autobusy s účastníkmi osláv, najmä zo vzdialených krajov. V nedeľu od včasného rána doslova zaplnili všetky prístupové cesty od Giraloviec, Stropkova a Bardejova. Tí čo sa už nedostali na Duklu, prehliadli si v odpoľudňajších hodinách výstavy z Múzea ukrajinskej kultúry, na ktorej Vojenský historický ústav inštaloval dokumenty o bojoch československých a sovietskych jednotiek v priestoroch Dukly. Na druhej výstave vo veľkých nafukovacích halách boli inštalované obrazy, sochy a grafika z tvorby armádneho výtvarného štúdia.

Predpoludním svidnícky amfiteáter zaplnili tisíce obyvateľov Východoslovenského kraja a domáci i zahraniční hostia. Na tribúne zaujali čestné miesta vzácní hostia. Búrlyvým potleskom bola privítaná delegácia Sovietskej armády a iných spriatelených armád. Slávnostnú manifestáciu otvoril člen Predsedníctva ÚV KSC, prvý tajomník ÚV KSS Alexander Dubček, potom sa ujal slova člen Predsedníctva ÚV KSC a predseda NZ Bohumil Lastovička.

Za nadšených ovácií pozdravil zhromaždenie maršal R. J. Malinovský, po ňom vedúci poľskej ľudovej armády generál Zygmund Duszynski. Za zvukov Husitského chorálu súdruh

B. Lastovička a minister národnej obrany armádny generál B. Lomský dekoroval bojové zástavy piatich vyšších vojenských jednotiek Radom republiky.

Popoludní sa hostia a ďalší účastníci zúčastnili kultúrneho programu. Na amfiteátri vystúpil súbor Priкарpatského vojenského okruhu Sovietskej armády.

Na záver osláv 20. výročia bojov o Duklu vo večerných hodinách nad Svidníkom zažiarili pestrofarebné svetlá ohňostroja.

Hospodárstvo Štátneho majetku vo Svidníku

Vzhľadom na to, že JRD vo Svidníku nemalo dostatočný počet pracovníkov v poľnohospodárskej výrobe ako aj pre vysokú prestarosť prevažnej časti družstevníkov nebolo v silu dosiahnuť plánovanú poľnohospodársku výrobu a preto JRD z roka na rok bolo v klesajúcom stave. Z týchto dôvodov sa JRD prevzali Štátne majetky s celým hospodárskym dvorom a tak vytvorilo sa Hospodárstvo ŠM vo Svidníku. Toto hospodárstvo v tomto roku sa začalo viac špecializovať na chov hovädzieho dobytku oproti minulému hospodáreniu JRD. Po celý rok na tomto hospodárstve bola lepšia organizovanosť práce a pracovná morálka značne sa zlepšili, keďže pracovníci boli lepšie finančne zainteresovaní a odmeňovaní nie podľa odpracovaných jednotiek, ale podľa pracovného tarifu ŠM. Toto zlepšenie odmeňovanie pracovníkov sa prejavilo na výsledkoch v celej hospodárskej výrobe tak na hektárových výnosoch, ako aj na úžitkovosti živočíšnej výroby – v doživosti a chove hovädzieho dobytku čo do váhového vzrastu.

Vedúcim Hospodárstva štátneho majetku bol Peter Gunza.

Zdravotníctvo

V správnom území NsP Svidník pracovali v priebehu roka 5 obvodní lekári. Na jedného obvodného lekára pripadalo v priemere 3 220 obyvateľov. Zlepšila sa situácia v zabezpečovaní služieb stomatologických, zaostáva však i ďalej kádrové obsadenie na úseku detského lekárstva. V roku 1964 vyšetrili obvodní lekári 48 845 pacientov v ambulantnej starostlivosti a vykonali 1603 návštev. Počas ošetrovanej prípadajúcich na 1 lekársku hodinu činí 6 pacientov. V závode OZKN pracoval 1 lekár z úväzkom 0,63 lekárskeho miesta 1 zdravotná sestra. Obsadenie tohto dielenského zdravotného strediska je nedostatočné a je potrebné doplniť 1 sestru pre druhú zmenu.

Poliklinika je materiálne, technicky a kádrove pomerne dobre vybavená. Niektoré nadstavbové služby polikliniky ako je neurológia, psychiatria a dermatovenerologická ambulancia sú zaistené odborníkmi z UNZ Bardejov, ktorých dochádzka v druhom polroku 1964 bola nepravidelná, čo viedlo k nespokojnosti pacientov.

Plán lôžok na rok 1964 bol stanovený na 116. Celoročné plnenie bolo 97 lôžok. Nesplnenie plánu lôžok bolo zapríčinené stavebnou výrobou OSP Stropkov nedokončením adaptácií na internom oddelení. Z tohto istého dôvodu nebol splnený plán počtu ošetrovacích dní. Pri jestvujúcom počte lôžok plán bol prekročený o 381 ošetrovacích dní. Nedokončenie adaptácie malo za následok, že nebolo možné poskytnúť našim obyvateľom 5 776 ošetrovacích dní.

Interné oddelenie splnilo využitie postelí na 87,4% - využitie posteli v dňoch na internom oddelení bolo 356,9 dňa. Chirurgické oddelenie splnilo využitie postelí na 878,1%, využitie posteli v dňoch bolo 518,7 dňa. V roku 1964 bolo operovaných 30 prípadov neodkladnej chirurgickej pomoci s nulovou mortalitou.

Celkom na oddelení bolo prevedených 302 operácií.

Detské oddelenie splnilo využitie posteli na 71,8% - využitie posteli v dňoch bolo 263,0 dňa.

LPK konala pravidelne po celý rok zasadnutia 1 krát týždenne na každom obvode. Na komisii bolo vyšetrených 3462 prípadov pracovnej neschopnosti. Percento pracovnej neschopnosti v priemere za rok bolo 3,5% dĺžke pracovnej neschopnosti bola 14,8 dňa.

Starostlivosť o dorast vykazovalo 948 ošetrení, je to takmer o 30% vyšetrení viac ako v minulom roku, zlepšila sa spolupráca a nadväznosť školsko-zdravotnej služby a starostlivosti o dorast.

Zo závažných infekčných chorôb bol diagnostikovaný v jednom prípade brušný týfus. Počas prípadov infekčného zápalu pečene sa o proti predchádzajúceho roku podstatne znížil.

V roku 1964 bolo hlásených 19 nových prípadov ochorenia na TBC čo relatívne znamená, incidenciu 93 na 100 000 – obyvateľov. Detská úmrtnosť nebola zaznamenaná.

Na úseku zubnej starostlivosti pracujú 4 zuboliečiteľia, ktorí vykonali celkom 26 590 úkonov. Na jedného zuboliečiteľa pripadá 4 025 obyvateľov. Doterajšie obsadenie zubného oddelenia je nedostatočné.

Úsek matriky

V roku 1964 celkove za samotný Svidník sa narodilo 70 detí. Oproti 1963 sa v tomto roku narodilo o 10 detí menej.

V roku 1964 poklesol aj počet pôrodov dvojčiat. Dvojčatá sa nenarodili ani v jednom prípade, kým v roku 1963 sa narodili v dvoch prípadoch.

V porovnaní s rokom 1963 úmrtnosť sa znížila v 3 prípadoch. Celkovo zomreli 4 osoby.

Na obce pridružené do matričného obvodu Svidník pripadá z celkového počtu 12 zomrelých osôb, z toho 7 mužského a 5 ženského pohlavia.

Do knihy manželstiev v roku 1964 bolo zapísaných celkom 25 prípadov. Z celkového počtu bolo 17 manželstiev uzatvorených pokrokovým spôsobom. Najstarší ženich bol občan narodený 1928, najmladší v roku 1942. Najstaršia nevesta bola narodená v roku 1946. Najväčší počet manželstiev uzavreli občania narodení v rokoch 1941, 1943, 1944.

Počasie a úroda

V každom ročnom období máva počasie u nás určitý typický ráz. Zimu charakterizujú najmä mrazy a sneh. Prvé dva mesiace tohoročnej zimy mali trocha odlišný, pri tom však dosť zaujímavý priebeh. Mrázov bolo dosť, ale chýbal sneh. Málo ho bolo nie len na poliach, ale aj na horách. Účinkom vysokého tlaku prevládalo u nás suché počasie. Zatiaľ, čo v dolinách sa vytvárali početné hmly, na horách bolo väčšinou jasno. Priemerné mesačné teploty dosiahli v januári -6° až -7°C. V noci zo 16. na 17. januára bolo namerané až -27°C.

Obrat priniesol február. Už hneď začiatkom februára boli výdatné zrážky. Takéto striedavé zrážky boli až do konca apríla. Počnúc mesiacom májom, v júni a začiatkom júla bolo úplne bez zrážok, nastala veľká suchota. V dňoch 10.-15. júna dosiahli denná teplota až 34°C.

Tohtoročné počasie narobilo v poľnohospodárstve veľa starosti a škody. Najprv to bola tuhá zima, potom zase sucho, ktoré trvalo s väčšími alebo s menšími prestávkami od zimy takmer až do konca prvej dekády októbra. Po suchu prišli typické jesenné dažde s mimoriadne veľkou výdatnosťou.

Nedostatok zrážok ovplyvnil úrodu najmä obilniny, kde sa dosiahol nízky hektárový výnos. Úroda zemiakov aj napriek veľkému pošíreniu mandelinky zemiakovej bola mimoriadne dobrá.

Kultúrne drobnosti

Renovácia pamätníka Alexandra Pavloviča národného buditeľa, bola prevedená v mesiaci júni 1964. Pôvodný maďarský text bol odstránený a nahradený novým textom v ruskej reči v tomto znení: (text azbuka)

Dňa 8. februára 1964 bolo slávnostné otvorenie novej budovy osvetového domu. Pri tejto príležitosti Ukrajinské národné divadlo z Prešova vystúpilo s hrou Othello.

Kino Dukla bolo premiestnené z budovy SVŠ do Domu osvety. Prvé predstavenie bolo prevedené dňa 25. decembra 1964. Slávnostné zahájenie previedol predseda ŠKK pri MsNV Ján Zbihlej.

Pravdivosť údajov uvedených v kronike potvrdzuje predseda MsNV
(pečiatka + podpis)